

SEIZOENEN

Ecologisch leven | koken | tuinieren
mei – juni 2025

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF

Colofon

© Jan Aelberts

Malushof, de tuin van Erwin en Annemie, is een van de vele kleurrijke tuinen die je kunt bezoeken tijdens de Velt-ecotuindagen van 7 tot en met 9 juni. Ontdek alle deelnemende tuinen, openingsuren en fietsroutes op velt.nu/ecotuindagen

SEIZOENEN DIGITAAL LEZEN?

Wil je *Seizoenen* (ook) digitaal ontvangen? Meld je aan op www.velt.nu/portaal en pas je voorkeur aan. Zo lees je *Seizoenen* waar je ook bent.

VELT-MAILS

Soms komen e-mails van Velt in de spamfolder terecht en worden ze niet afgeleverd. Wil je er zeker van zijn dat je de Velt-mails krijgt? Voeg dan de e-mailadressen van Velt toe aan de lijst met veilige afzenders of aan je contactpersonen. Hoe je dat doet, lees je op www.velt.nu/spam.

ADVERTENTIES

Tarieven en praktische vereisten op aanvraag bij Pieter Maes: pieter@velt.nu of op velt.nu/advertenties. De redactie kan beslissen om advertenties niet op te nemen. Als een advertentie verschijnt in *Seizoenen* betekent dat niet automatisch dat Velt alle producten of diensten van de betreffende adverteerder als ecologisch beschouwt.

PRIVACYVOORWAARDEN

Jouw persoonlijke gegevens beschermen en jouw privacy respecteren: daar hechten we veel belang aan. Hoe we te werk gaan lees je op www.velt.nu/privacyvoorwaarden.

→ WORD LID

Voor € 40 ben je een jaar lang lid van Velt en ontvang je zes keer *Seizoenen* in je bus of mailbox. Sluit je aan via www.velt.nu/word-lid. Vragen? Neem contact op via ledenservice@velt.nu of +32 3 287 80 90.

→ CADEAULIDMAATSCHAP

Verras vrienden en familie met een lidmaatschap van Velt. Bestel het gemakkelijk online via www.velt.nu/cadeau

→ GIFTEN

Steun Velt in het ijveren voor gezonde voeding en een gezonde leefomgeving. Stort een vrije gift op rekeningnummer **BE50 8939 4407 6918** van Velt vzw, met de mededeling 'gift'. **BELGIË** — Giften vanaf € 40 zijn voor 45 procent fiscaal aftrekbaar. Geef je bijv. € 40, dan kost het je maar € 22. Vanaf 01/01/2024 is het rijksregisternummer vereist om jouw belastingvoordeel toe te kennen. Meer info via info@velt.nu. **NEDERLAND** — Giften zijn aftrekbaar van belasting. Velt heeft in Nederland de ANBI-status.

→ LEGATEN

Als je ecologie belangrijk vindt en ons werk wilt steunen, kun je Velt in je testament opnemen. Meer info via www.velt.nu/legaten

VELT VZW — VERENIGING VOOR ECOLOGISCH LEVEN EN TUINIEREN
Verschijnt zes keer per jaar.

REDACTIEADRES

Uitbreidingstraat 392c
2600 Berchem
T +32 3 281 74 75
redactie@velt.nu
www.velt.nu

Hoofdredacteur Pieter Maes – pieter@velt.nu

Eindredactie Reine De Pelseneer – reine@velt.nu

Lay-out & lay-outconcept Kurt Cornelis – www.sfumato.be

Advertenties Pieter Maes – pieter@velt.nu

Administratie Karin Holemans – karin.holemans@velt.nu

Druk Albe De Coker – www.albedecoker.com

Verzending Boes Mailing Services

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER

Nina Berghmans, Inge Buntinx, Joren Camerlinckx, Lieven David, Lieve Ferdinande, Lise Fivez, Geert Gommers, Alexander Kerbusch, Gabriëlle Ma'ari, Pieter Maes, Geertje Meire, Jana Milbou, Klaske Montizaan, Greet Tijskens, Kris Van Campenhout, Marjan Vanderbiest, Mieke Vanderhaeghen

FOTOGRAFEN & ILLUSTRATOREN

Jan Aelberts, Kelly Alexandre, Alexas Fotos (Unsplash) Arnulf, Isabel Bouttens, Inge Buntinx, Kurt Cornelis, Tom Cornille, Leen De Pelseneer, Wout Hendrickx, Alexander Kerbusch, Jana Joanna Milbou, Klaske Montizaan, Pixabay, Vincent Schampaert, Ann Sels, Greet Tijskens, Lise Vanlerbergh, Xander van Ommen

Vlaanderen
verbeelding werkt

🔍 Velt-leden kunnen nummers van vorige jaargangen van *Seizoenen* raadplegen op www.velt.nu/archief.

© Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder de schriftelijke toestemming van Velt vzw.
v.v. Paul Ongenaert, Uitbreidingstraat 392c, 2600 Berchem

Inhoud

14

..... Samen met Alexander Kerbusch duiken we nog een keer onder in de wereld van de nieuwste bodeminzichten: hoe slaan groenbemesters en andere planten koolstof op in de bodem?

26

..... Op zoek naar planten voor een boomspiegel of onderbegroeiing in je tuin? Geraniums zouden weleens de ideale keuze kunnen zijn! Greet Tijskens licht graag toe waarom.

39

..... Luc en Yvette namen deel aan de Velt-campagne *SOS Slaapkamer*. In het stof van hun slaapkamer troffen we maar liefst 36 verschillende pesticiden aan. Hoe gingen ze om met dit nieuws?

ZOOM 5

TUIN

Kleurrijke weelde in de moestuin van Klaske	6
Plantenportret: grote brandnetel	12
Nieuwe bodeminzichten: koolstof, diep in de bodem	14
Malushof: bloemen, appels en hooioppers	20
Ecowijk Oosterwold: een eigenzinnige stadslandbouwbuurt	22
Maaien in golven	24
Geraniums? Ideaal voor boomspiegel en onderbegroeiing!	26

CONSUMENT 10

COLUMN 11

CULINAIR

5 keer boeiend bitter	19
Avondmaal vol smaak	30

SAMEN ECO-ACTIEF

Eetbare school KIDS Hasselt	35
Berichten	43
Groot en klein in de Wereldtuin	44
Voluit eco-actief!	46

ECOLOGISCH LEVEN

SOS in een Zammelse slaapkamer	39
--------------------------------	----

LEZERS VRAGEN 42

UITGELICHT 49

LEDENVOORDELEN 50

ZOEKERTJES 51

CARTOON 51

Wie speelt er nog glyfosaatwinkeltje?

In België en Nederland is de onkruidverdelger glyfosaat verboden voor de particulier. Regelmatig krijgen we bij Velt meldingen dat dit verbod gemakkelijk te omzeilen valt. Daarom gingen we vorige lente zelf op onderzoek uit. Wat bleek? Via de perfect naar het Nederlands vertaalde Poolse website *Friends of Gardeners* hadden we na exact twee dagen een fles glyfosaat op kantoor. Op 2dehands.be vonden we op drie momenten in de maand april telkens een ander zoekertje dat glyfosaat aanbood.

Tuinaannemers en landbouwers met fytolicensie mogen wel glyfosaat gebruiken. Zij kopen die aan bij verdelers die de verplichting hebben om hun fytolicensie op te vragen bij verkoop. Na telefonisch contact bood één verdeler ons een fles van 5 liter aan. De fytolicensie werd niet gevraagd, we pikten de fles bij de groothandel op, we betaalden cash. Conclusie in april 2024: je kunt als particulier vrij simpel glyfosaat verkrijgen.

Velt meldde deze drie overtredingen aan de Belgische overheid, bevoegd voor de handhaving van het verbod op de verkoop aan particulieren. Concrete info over ondernomen acties krijgen we niet. Het antwoord 'We nemen deze meldingen ter harte, maar we kunnen geen informatie geven over concrete gevallen', laat een onvoldaan gevoel na.

Dat gevoel wordt – onverwacht – verzacht door een toelichting in december 2024 op de Raad van Advies van het Nationaal Actieplan Pesticiden (NAPAN) waarbij een federale inspecteur de controles op e-commerce van pesticiden toelicht. Velt zetelt in deze Raad. *Glyfosaat, Polen, blokkeren website, bestraffing*, ... het komt in de toelichting allemaal voor. Uit de toelichting blijkt dat de federale overheid in 2024 gestart is met de controle op e-commerce van pesticiden. Beter laat dan nooit. En hoopgevend dat ze er in 2025 verder op inzetten, met websites van buiten de EU als extra aandachtspunt.

Nieuwsgierig naar de uitkomst in de praktijk hebben we dit voorjaar drie aanbieders die in overtreding waren vorig jaar terug geverifieerd. Het resultaat? Via de website *Friends of Gardeners* krijgen we na drie dagen weer een fles glyfosaat, netjes onherkenbaar verpakt, op kantoor. Op 2dehands.be en marktplaats.nl vinden we geen aanbod te koop. De telefoon naar de verdeler verliep anders dan vorig jaar. We kregen nu meteen de vraag of we onze fytolicensie kunnen bezorgen. Die heeft Velt natuurlijk niet, wij spuiten niet. Daar komen we, gelukkig, van een kale reis terug.

Moraal van het verhaal? De weg naar een pesticidevrije wereld gaat stap voor stap. Soms tergend traag. Want ja, iedereen moet mee: de overheid, verdelers, webwinkels, om er maar enkele te noemen. Wat wel charmeert, is dat Velt erin slaagt om – in dit geval bij de overheid – zaken in gang te zetten. Dat geeft moed.

Geert Gommers
VELT-SPECIALIST PESTICIDEN

5 keer boeiend bitter

Tekst **Lieve Ferdinande** Foto **Pixabay**

Hoe je omgaat met basissmaken bepaalt grotendeels de slaagkans van je gerecht. Dit jaar zetten we in elke *Seizoenen* een smaak in de kijker. Deze keer toont het minder populaire bitter wat het waard is.

1 – Bitterzoet

Zoet en bitter: een hemelse combinatie. Huh? Het ultieme voorbeeld is chocola, maar ook zoet met koffie en thee bevat veel mensen. Bitter niet lekker? Denk daar dus nog maar eens goed over na.

2 – Doseer

Smaken tegen elkaar afwegen is altijd een goed idee. Bij bitter en andere smaken die je puur niet zo lekker vindt, geldt dat des te meer. Maar een klein beetje van een 'vieze' smaak maakt het geheel vaak spannender. Durf!

3 – Schol!

Ofwel *gezondheid*. We houden ook van bitter als het in een aperitiefje zit, met of zonder alcohol. Het voordeel daarbij is dat bitter signalen naar de hersenen stuurt om alvast veel speeksel en maagsap aan te maken. Zo wordt het al dan niet giftige, bittere ingrediënt zo snel en efficiënt mogelijk verteerd. Je bittere aperitief zorgt ervoor dat ook de rest van het menu vlotter passeert.

4 – Groenten

Bittere groenten zoals andijvie, boerenkool, rucola, witlof en paardenbloemblad worden om dezelfde reden gebruikt. In vele zuidoostelijke Europese culturen worden ze gestoofd en als voorgerecht geserveerd. Dikwijls voegen ze iets zouts, zoals kappertjes of ansjovis, toe en vervolgens knijpen ze er een citroen over uit. Het zout en het zuur temperen het bitter. Probeer het eens, je spijsvertering zal je dankbaar zijn.

5 – Wilde planten

Het zachtste bitter sprokkel je in mei. In je tuin of je nabije omgeving vind je jong duizendblad, weegbree, paardenbloemblad, look-zonder-look, pinksterbloemblad, hemelsleutel en bladeren van allerlei mosterdsoorten. Die worden later op het jaar allemaal bitterder, maar nu zijn ze heerlijk in een gemengde salade met een delicate vinaigrette.

Malushof: bloemen, appels en hooioppers

Tekst **Geertje Meire** Foto's **Jan Aelberts**

Hoog op een Hagelandse heuvel en gedeeltelijk verscholen achter de meidoornhagen ligt Malushof, een van de deelnemende tuinen aan de Velt-ecotuindagen. Met een zonnehoed op en daaronder een brede glimlach duikt Erwin Rooms plots op in zijn bloemenweide – ik schrik er zelfs even van. Even later kom ik ook zijn vrouw Annemie – Mien voor de vrienden – blootsvoets tegen in de tuin. En wat meteen opvalt, zijn de vele bloemen.

Tuinontwerp

‘Toen we dit huis tien jaar geleden kochten, was de 67 are grote tuin al aangelegd’, steekt Erwin van wal. ‘We hebben de indeling grotendeels behouden: het terras, de vijver, de boomgaard, de parking.’ Mien vult aan: ‘Maar er was veel gazon en geen bloem te bespeuren.’ ‘Ik vind tuinontwerp belangrijk’, zegt Erwin. ‘Een tuin dient rust en verwachting te scheppen. Je hoeft niet alles meteen te zien. Daarom ben ik veel bezig met opsnoeien, om transparantie te creëren. Zo wilde ik het bamboebosje vroeger weg, maar het ontbrak me aan een goede rug. Dus snoei ik hem op: ik haal alle zijdelingse blaadjes langs de stengel weg. Zo krijg je een subtiele doorgang naar een ander stuk tuin.’

Hulp van de ratelaar

Vandaag kijk ik op een zee van bloemen en planten: knoopkruid, betonie, heelblaadjes, agrimonie, beemdkroon ... Er zijn drie bloemenweides, al spreekt Erwin liever van bloemrijk grasland. 'Men stelt het vaak te simpel voor: strooi wat bloemenzaad uit en je hebt het hele jaar mooie bloemen. Zo werkt het helaas niet. Het is constant bijleren en pure ecologie. Je start iets en geeft het over aan de natuur. In tegenstelling tot borders: die kun je meer controleren en gemakkelijker onderhouden. Het probleem in Vlaamse tuinen is dat de grond te rijk is. Daardoor is het gras in het voordeel en wint het van de bloemen. Er mag wel gras staan in bloemrijk grasland, maar de kunst is het onder controle te houden. Je wilt vermijden dat hoog gras plat valt en de bloemen verstikt.'

'Een hoog stikstofgehalte is nefast voor een geslaagde bloemenweide. Om het te verarmen, heb ik een stuk helemaal afgeplagd. Met de boshak. Maar ik krijg ook hulp van de ratelaar! Deze plant parasiteert namelijk op gras, dat dan verzwakt. In het Engels wordt ratelaar niet zomaar *meadow maker* genoemd. Je hebt wel veel planten nodig en om te kiemen heeft het vocht nodig. TIP: zaai in het najaar.'

Wegbermborders

'Ik koop nooit bloemenmengsels: ik verzamel zelf zaad in de omgeving. Voornamelijk in wegbermen. Dat is zo'n beetje de enige plek waar je in verstedelijkt gebied bloemen aantreft. Vorig jaar vond ik glad walstro. En witte munt en moerasandoorn. Ik spreek graag van wegbermborders: met bloemen uit de bermen je tuin maken. Ik combineer veel voorkomende planten als boerenwormkruid en sint-janskruid met cultivars. Hoe dichter bij huis, hoe meer cultivars, hoe verder, hoe minder je er vindt: dat is mijn eigen gestelde regel. Ik geloof dat je met inheemse bloemen en planten een mooie tuin kunt creëren.'

Maaibeheer

Wanneer maai je je bloemrijk grasland? En hoe, en waarmee, als alles 1,5 meter hoog staat? 'Die vragen krijg ik vaak. Ik doe veel met de zeis, maar ik heb ook een bosmaaier en een maaibalk. Soms is het slim om ofwel voorjaarsbloeiers, ofwel zomerbloeiers te kiezen. Dat vergemakkelijkt je maaibeheer. Bij wijze van experiment heb ik eens halverwege gemaaid met de haagschaar, op zo'n 40 cm hoogte. Zo ben ik verlost van uitgebloeide zaken die het geheel rommelig doen ogen – zoals groot streepzaad, én kan ik blijven genieten van de zomerbloeiers. Het visuele aspect is ook belangrijk, toch?'

Malus

Inmiddels zijn we via de moestuin en een mediterrane geurtuin bij de boomgaard beland. Van daaruit kijk je uit over het Hageland. 'We kochten deze plek ook voor dit uitzicht. Je vindt hier vooral oude appelrassen. Naast bloemen heb ik een passie voor appels. Eetappels, sierappels én wilde appels. Ik ben natuurgids en gids wandelingen rond de wilde appel. Die is quasi uitgestorven, maar mede door inspanningen van het INBO* en het ANB* geherintroduceerd. Zo hebben we de naam Malushof gekozen, wetende dat *malus* het Latijnse woord voor *appel* is.'

Hooioppers

Het gemaaid gras gaat ofwel naar de hooischaar voor de Ardense voskopschapen, ofwel naar de hooimijten of hooioppers. Ze vormen een extra element in de boomgaard, waar ik meteen fan van ben.

'Het is een kunst om het hooi goed op het houten staketsel te draperen', vertelt Erwin. 'Het hooi raakt de grond niet. Ideaal bouw je het zo dat het water eraf glijdt, zodat het niet gaat schimmelen. De grond onder de mijt heeft continu schaduw. Alles eronder sterft af, maar de zaden vallen er wel deels door.'

Gevolg: het jaar erop krijg je op die plaats een minibloemenweide. Ik laat de hooioppers staan tot na de winter. De schapen eten ervan, en de kippen leggen er hun eieren onder. In het voorjaar leg ik de rest rond de fruitbomen.

Onze tuin is een gesloten systeem: al het maaisel en snoeisel blijft in de tuin.'

* INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
ANB: Agentschap voor Natuur en Bos

Zijn biologische slakkenkorrels schadelijk voor egels?

Tekst **Lieven David** en **Geert Gommers** Foto **Alexas Fotos (Unsplash)**

Al meer dan tien jaar zijn er in België en Nederland biologische slakkenkorrels op basis van de actieve stof ijzerfosfaat te koop voor particuliere tuiniers. De voorbije jaren publiceerden tuinliefhebbers hun vermoeden dat deze korrels schadelijk zijn voor egels. Egels lusten immers graag een slak. Wat als egels slakken verorberen die zijn gedood door ijzerfosfaat? Velt wilde dit uitklaren.

Hoe gingen we te werk?

We verifieerden de wettelijk beschikbare info over ijzerfosfaat als actieve stof, we doken in de samenstelling van kant-en-klare handelsproducten, we raadpleegden beschikbare literatuur en legden ons oor te luister bij ECOstyle, de belangrijkste verdeler in België en Nederland, onder andere van het product Escar-Go.

Bij ECOstyle? Zijn zij geen betrokken partij? Ja, deels wel natuurlijk. Het voordeel van ons contact met hen is dat we zo snel beschikten over de ecotoxicologische en humane gezondheidsonderzoeken, noodzakelijk voor de markttoelating van Escar-Go.

Wat blijkt?

In de literatuur zijn geen onderzoeksresultaten te vinden die een schadelijkheid voor egels van ijzerfosfaat of kant-en-klare handelsproducten beschrijven. Uit de aanvraag tot markttoelating blijkt dat er tot de geteste concentratie van 5000 mg ijzerfosfaat/kg lichaamsgewicht/dag bij dierproeven in laboratoriumomstandigheden geen negatieve effecten vastgesteld zijn, noch met de werkzame stof ijzerfosfaat, noch met de hele slakkenkorrel. Om zoveel werkzame stof binnen te krijgen, zou een egel van 1 kg een onwaarschijnlijke hoeveelheid van 500 g Escar-Go op één dag volledig moeten opeten.

De voorgeschreven dosis van deze slakkenkorrels in de tuin is 5 g/m². Een egel

eet gemiddeld 40 slakken per nacht. Een slak heeft 2 of 3 korrels nodig om gedood te worden. Eén korrel weegt gemiddeld 0,03 g, dus een egel zou via die slakken 3,6 g ijzerfosaatslakkenkorrels per nacht eten. Dat is een hoeveelheid die meer dan een factor 100 lager is dan de maximaal geteste hoeveelheid waarbij er in dierproeven geen effect vastgesteld werd. In de praktijk blijkt dat slakken na het eten van ijzerfosfaatkorrels de grond in trekken en daar sterven. Net daar kan de egel ze moeilijker vinden.

Andere ingrediënten?

Escar-Go en vergelijkbare korrels bestaan voor meer dan 90 procent uit een lokmiddel op basis van graanmeel. Ze hebben een blauwe kleur door het toedienen van een voedingskleurstof die dient om vogelvraat te minimaliseren. Sommige merken van slakkenkorrels op basis van ijzerfosfaat bevatten EDTA (ethyleendiaminetetra-azijnzuur), dat de opname van ijzerfosfaat door slakken zou bevorderen, maar nevenwerkingen heeft voor zoogdieren. Escar-Go bevat geen EDTA.

Royaal uitstrooien?

Nee, natuurlijk niet. Slakken zijn onderdeel van een ecosysteem, zij hebben hun plek. Er zijn ook heel wat andere preventieve en curatieve methodes om de schade door slakken in te perken. Dat lees je hier: velt.nu/tip/wat-doe-je-tegen-slakken

Alleen in geval van hoge nood, als je opbrengst in je moestuin in gevaar komt, kun je overwegen om biologische slakkenkorrels te gebruiken. Uit onze analyse blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat ze egels schade toebrengen.

Twee eetbarebuurtprojecten worden Velt-groep

Enthousiaste schoolkinderen, vrijwilligers en gemeentearbeiders hebben in 2022 'De kleine Wildernis' aangeplant op gemeentegrond in Gierle, dankzij Leader- en gemeentelijke financiering. Het kale grasveld verpopte tot een mooie, biodiverse plek met bloemenrijk grasland en in 2023 al een eerste oogst van frambozen en appels. In samenspraak met de gemeente kozen de 18 actieve vrijwilligers ervoor om Velt-groep te worden.

In 2023 legden buurtbewoners, cliënten van het Herstelhuis Sint-Maarten en medewerkers van het bedrijf HazelHeartwood een samentuin en voedselbosrand aan rond het Veehof, in het historische park 'Oude Abdij Kortenberg'. De financiering kwam van het bedrijf zelf en van de Vlaamse Overheid, via de VLM-oproep 'volkstuinten en voedselbossen'. Ook deze toffe bende is voortaan een Velt-groep, zodat ze zelfstandig naar mogelijke sponsors kunnen stappen, vlot Velt-docenten kunnen aanvragen en veilig verzekerd zijn onder de paraplu van Velt vzw.

Aan beide groepen: veel succes met jullie eetbarebuurt-initiatief!

Werk mee aan de toekomst van de Naturetuin

De Naturetuin is al 13 jaar een inspirerende ecologische bezoektuin aan de Belgische grens onder Goirle in Nederland, bekend van de Velt-ecotuindagen. Er is een veelheid aan biotopen en dat zorgt voor een grote biodiversiteit, vastgelegd op [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl). Het is ook een fijne plek voor allerlei mensen met een groen hart. Er wordt door jong en oud samen gewerkt, geleerd en veel beleefd. Deze zomer wordt dit particuliere initiatief in een Stichting Naturetuin omgezet om doelgericht te werken aan een nieuwe toekomst. Heb je zin om een enthousiaste rol te spelen in die toekomst? De Naturetuin zoekt een nieuwe uitbater, bestuurslid van de stichting of tuinier. Meer informatie naturetuingoirle.nl/toekomst.

Gezocht: kiemplantjes-fotograaf

Velt is voor haar werking voor kinderen en jongeren (en wellicht ook andere Velt-doeleinden) op zoek naar foto's van allerlei kiemplantjes van groenten en kruiden. Maak jij als tuinier graag foto's van kiemplantjes en vind je het helemaal prima dat Velt die gebruikt, dan zoeken we jou als vrijwilliger. Om vlot met deze foto's te kunnen werken, vragen we dat we ze vrij kunnen gebruiken, zonder vergoeding en zonder vermelding van fotograaf. Je schenkt met andere woorden het gebruiksrecht aan Velt. Het hoeven geen artistieke foto's te zijn. Het is vooral belangrijk dat het kiemplantje duidelijk en scherp in beeld komt. We krijgen de foto's graag in zo hoog mogelijke resolutie. Ben jij de fotograaf die we zoeken? Stuur een e-mail naar elise@velt.nu bij interesse.

Samenkoken in de Elegast

Buurtwerking Elegast-Den Dam is een werking in Antwerpen Noord die de solidariteit tussen mensen wil bevorderen, los van hun inkomen, sociale afkomst of nationaliteit. Ze besteden daarbij extra aandacht aan mensen die door vereenzaming in kansarmoede terecht dreigen te komen. In 2023 introduceerde Velt improvisatiekoken bij de deelnemers en dankzij subsidie van de Warmste Week 2024 krijgen ze nu de kans om het duurzame samenkoken verder uit te rollen. Telkens koken we samen vegetarisch en met overschotten voor de mensen van de Elegast. Een leerrijk traject! Zin om mee te doen? Mail dan naar emelie@velt.nu

Groot en klein in de Wereldtuin

Tekst **Geertje Meire** Foto's **Jan Aelberts**

Verstopt achter een beschilderde poort in de Poedermagazijnstraat in centrum Menen ontdek je de Wereldtuin, helemaal ommuurd en met een gigantische oude serre. Ik dacht spontaan aan het kinderboek *De geheime tuin* van Frances H. Burnett. Maar gelukkig vinden vele tuiniers van diverse pluimage hun weg naar deze samentuin wél vanzelf.

Wereldse tuiniers

‘Vroeger zat op deze plek een tuincentrum’, vertelt voorzitter Fré Vandamme. Wanneer later de CM-thuiszorgwinkel zich hier vestigde, lag de tuin er verlaten bij. Het Rode Kruis-opvangcentrum – met een vestiging op loopafstand – vroeg of zij die mochten gebruiken. En zo werd in 2012 de Wereldtuin geboren. De intentie? Mensen met een asielaanvraag en buurtbewoners samenbrengen door te tuinieren. Een tijd lang waren er provinciesubsidies om een halftijdse kracht op het project te zetten, maar toen die in 2018 wegvielen, werd het een vereniging met vrijwilligers.

Duidelijke communicatie

‘We zijn vandaag een feitelijke vereniging onder Velt Wevelgem’, zegt Fré. ‘Onze pijlers en doelstellingen: sociaal-ecologisch tuinieren. Vanuit het sociale oogpunt maken we de instap gratis. Tuinieren is hier de verbindende factor, maar dat zien we breed: iemand die hier wil vertoeven zonder te tuinieren, kan ook lid zijn, als die al eens een handje toesteekt op de gezamenlijke werkmomenten. Voor velen is groenten kweken

weliswaar het belangrijkste: voor sommigen pure hobby, voor anderen eerder noodzaak. Ook hier ervaren we het kleine maar onvermijdelijke spanningsveld tussen de fervente groentekwekers enerzijds en de aanhangers van een wat wildere, meer bossige tuin anderzijds.’

Hoe dan ook, hier tuinieren asielzoekers en buurtbewoners samen. Er zijn ook ex-bewoners van het opvangcentrum lid. Allemaal Wereldtuiniers! ‘Soms sta ik met een ex-lijfwatch van Arafat te praten. Interessant hoor!’ zegt de voorzitter, nog lichtjes onder de indruk. Dat sociale, multiculturele aspect is ook wat hem het meeste aantrekt. ‘Neem dat weg, en je vindt me hier waarschijnlijk niet meer. Het is zo verrijkend: in sommige landen oogsten ze bijvoorbeeld de kersen vroeger dan hier. Ze eten ze zuurder. Waardoor anderen verontwaardigd zijn dat het fruit ineens al geoogst is. Een van onze volgende projecten is infoborden plaatsen bij de fruitbomen, met algemene info enerzijds en het verzoek om pas te oogsten na een signaal van de snoeiwerkgroep anderzijds. Duidelijke communicatie vóór alles!’

Zelfgeteelde friet

Er komen al langer lagere schoolkinderen naar de tuin, maar dit voorjaar komt ook het middelbaar hier werken. Fré, die zelf techniek doceert in het Beroepssecundair onderwijs, heeft drie tuinprojecten. Hij kweekte binnen de schoolmuren al champignons en witlof met zijn leerlingen, maar voor zijn laatste project wil hij naar buiten. ‘Op het einde van het schooljaar, in juni, willen we frieten bakken met zelfgekweekte aardappelen! Misschien kunnen we daar nog zelfgemaakte ketchup bij serveren, als dat niet te ambitieus is?’

Alle buurtscholen kunnen hier trouwens een perceeltje krijgen, plus tuingereedschap en lesmateriaal. Soms wordt er niet echt ijverig getuinierd, maar genieten ze hier van een buitenklas. Even ontsnappen aan alle drukte is ook belangrijk, toch?

Tuinieracademie

De Wereldtuin haalde daarnaast via de Koning Boudewijnstichting een project binnen om kinderen te laten kennismaken met vers fruit en groenten, buiten de school om: de Tuinieracademie. In het tuinseizoen vind je hier wekelijks een vast groepje jeugdige tuiniers onder de even enthousiaste leiding van Sylvie Declercq en Valentin Pype. ‘Wij vormen een voortreffelijke tandem’, zegt Sylvie. ‘Valentin neemt de kinderen op sleeptouw en ik zorg voor de praktische ondersteuning. We betrekken de kinderen bij alles. We kijken samen naar het tuinplan en bespreken welke teelten vorig jaar goed gingen en wat we lekker vonden. Dan gaan we aan de slag. Op het einde oogsten we: om te eten en ook zaad voor het volgende jaar. Ik geniet van de interactie tussen de kinderen en de andere Wereldtuiniers. Iedereen kan van iedereen iets opsteken. Die wisselwerking over de generaties heen is mooi om zien. We hebben tuiniers van 8 tot 88 jaar!’

KOM BINNEN

BELEEF

GENIET

VELT
ECO
TUIN
DAGEN

07 - 09
JUNI
2025

Ontdek
alle tuinen op
[www.velt.nu/
ecotuindagen](http://www.velt.nu/ecotuindagen)

Bezoek gratis ruim 250 inspirerende tuinen:
van boeiende stadstuinen, over verrassende
moestuinen tot weidse landschapstuinen.

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF